

Boom globálnych prognóz v rokoch 2010 až 2012

Čím viac narastá nestabilita spojená s globálnou krízou, tým viac rastie záujem o budúcnosť a dlhodobé prognózy. Boom globálnych prognóz v roku 2012 ukazuje na rastúci záujem o budúcnosť. Zverejnené globálne prognózy využívajú vysoko sofistikované metódy výskumu budúcnosti, ktoré umožňujú vytvárať rozličné alternatívne scenáre možných budúcnosti a následne aj zodpovedajúce dlhodobé stratégie. Štáty, organizácie a jednotlivci sa tak môžu dopredu pripravovať na prostredie, v ktorom budú žiť o niekoľko desiatok rokov.

Rast významu globálneho prognózovania v nestabilnom svete

Globálne zmeny a globálna transformácia vytvárajú nové globálne prostredie, ktoré je určujúce pre fungovanie jednotlivých štátov, podnikov, organizácií, jednotlivca, ale predovšetkým pre budúcu podobu vytvárajúcej sa globálnej civilizácie. Zmeny globálneho prostredia sú ovplyvňované globálnou ekonomickou krízou, nestabilitou finančných trhov, narušením životného prostredia, dopadom klimatických zmien, technologickou zmenou, konvergenciou moderných technológií a všetkými procesmi prekračujúcimi hranice jednotlivých štátov.

Globálne problémy vyžadujú aj globálne riešenia. Ak v minulosti vlády jednotlivých krajín robili relatívne suverénnu politiku, dnes sú stále viac odkázané na tvorbu a realizáciu dlhodobých stratégií a politík, ktoré by sa dokázali vyrovnávať s globálnymi problémami, ktoré sú dnes určujúce. Aj preto rastie význam globálneho prognózovania a jeho vplyv na tvorbu politík jednotlivých krajín rovnako ako aj politík a stratégií na globálnej úrovni.

Globálne prognózy dnes vytvárajú vládne i nevládne inštitúcie či organizácie, jednotlivci i výskumné tímy na univerzitách, pri vedeckých inštitúciách či nevládných organizáciách. Začiatok druhého desaťročia 21.storočia sa nesie v znamení boomu globálnych prognóz, ktoré sú vytvárané v pravidelných intervaloch a ich publikovanie sa stáva predmetom nebývalého záujmu a patrí medzi udalosti, o ktorých média informujú medzi hlavnými správami.

Najvýznamnejšie globálne prognózy publikované v rokoch 2010 až 2012

V rokoch 2010 až 2012 bolo publikovaných viacero globálnych prognóz s časovým horizontom 25 a viac rokov.

Medzi najvýznamnejšie a najznámejšie patria nasledovné globálne prognózy:

- **Global Trends 2030 - Citizens in Interconnected and Polycentric Worlds** (Globalne trendy 2030 - Občania vo vzájomne prepojenom a polycentrickom svete) – globálna prognóza, ktorú spracoval **European Union Institute for Security Studies** – Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie. 180 stranová správa bola publikovaná a prezentovaná bola v máji 2012. Pracovné verzie boli prezentované na viacerých podujatiach ešte v roku 2011.
- **Global Trends 2030 - Alternative Worlds** (Globalne trendy 2030 - Alternatívne svety) – globálna prognóza, ktorú spracovala americká **National Intelligence Council** NIC. 160 stranová správa bola publikovaná a prezentovaná v decembri 2012.
- **Envisioning 2030 – US Strategy for a Post-Western World** (Vízia 2030 – Stratégia USA pre postzápadný svet) – sesterská správa ku globálnej prognóze Global Trends 2030 – Alternative Worlds, spracovaná **Atlantic Council** (Atlantickou radou) so sídlom vo Washingtone, D.C. 59 stranová správa bola publikovaná v decembri 2012.
- **Strategic Global Outlook 2030** (Strategicky globálny výhľad do roku 2030) prognóza, ktorú spracoval **Inštitút svetovej ekonomiky a medzinárodných vzťahov Ruskej akadémie vied IMEMO** so sídlom v Moskve. 56 stranová správa bola

publikovaná v apríli roku 2011. Prezentovaná bola na viacerých podujatiach v rozličných krajinách sveta.

- **Global Europe 2050** (Globálna Európa 2050) – globálna prognóza zameraná na budúcnosť Európy, ktorú spracoval **European Commission Directorate-General for Research and Innovation**. 164 stranová správa bola publikovaná v októbri 2011.
- **2010 State of the Future** (2010 Stav budúcnosti) – každoročná správa o stave budúcnosti, ktorú pripravuje a vydáva najväčší futurologický projekt sveta - **The Millennium Project** (Projekt Milénium). Súčasťou tejto správy je 15 globálnych výziev (Global Challenges), ktoré tvoria nosnú časť publikácie. Správa má charakter kumulatívnej prognózy a obsahuje množstvo prognóz, scenárov, indikátorov a informácií, vzťahujúcich sa k budúcemu vývoju civilizácie. 83 stranová tlačaná verzia bola publikovaná v auguste 2010 na konferencii World Future Society. CD verzia má rozsah vyše 7000 strán.
- **2011 State of the Future** (2011 Stav budúcnosti) – každoročná správa o stave budúcnosti, ktorú pripravuje a vydáva najväčší futurologický projekt sveta - **The Millennium Project** (Projekt Milénium). Súčasťou tejto správy je 15 globálnych výziev (Global Challenges), ktoré tvoria nosnú časť publikácie. Správa má charakter kumulatívnej prognózy a obsahuje množstvo prognóz, scenárov, indikátorov a informácií, vzťahujúcich sa k budúcemu vývoju civilizácie. 100 stranová tlačaná verzia bola publikovaná v auguste 2011 na konferencii World Future Society. CD verzia má rozsah vyše 8500 strán.
- **2012 State of the Future** (2012 Stav budúcnosti) – každoročná správa o stave budúcnosti, ktorú pripravuje a vydáva najväčší futurologický projekt sveta - **The Millennium Project** (Projekt Milénium). Súčasťou tejto správy je 15 globálnych výziev (Global Challenges), ktoré tvoria nosnú časť publikácie. Správa má charakter kumulatívnej prognózy a obsahuje množstvo prognóz, scenárov, indikátorov a informácií, vzťahujúcich sa k budúcemu vývoju civilizácie. 120 stranová tlačaná verzia bola publikovaná v auguste 2012 na konferencii World Future Society. CD verzia má rozsah vyše 10000 strán.

- **Global Energy Assessment – Toward a Sustainable Future** (Globálne energetické hodnotenie – Smerom k udržateľnej budúcnosti) – globálna štúdia, zaoberajúca sa globálnou energetickou budúcnosťou, ktoré spracoval **International Institute for Applied Systems Analysis** IIASA (Medzinárodný inštitút aplikovanej systémovej analýzy) so sídlom v Laxenburgu pri Viedni. 1884 stranová správa bola publikovaná a prezentovaná koncom roku 2012.
- **2052 - A Global Forecast for the Next Forty Years – A Report to the Club of Rome Commemorating the 40th Anniversary of The Limits to Growth** (2052 - Globálna predpoveď pre ďalších 40 rokov – Správa pre Rímsky klub, pripomínajúca 40 výročie Limitov rastu) – globálna prognóza pre budúcich 40 rokov, ktorej autorom je člen Rímskeho klubu nórsky vedec Jørgen Randers. 416 stranová kniha, ktorá je koncipovaná ako správa pre **Rímsky klub**, bola publikovaná v júni 2012.
- **The World in 2050 - Four Forces Shaping Civilization's Northern Future** (Svet v roku 2050 – Štyri sily utvárajúce budúcnosť severu civilizácie) – kniha publikovaná americkým profesorom geografie Laurence C. Smithom, ktorý pôsobí na Kalifornskej univerzite v Los Angeles UCLE. 336 stranová kniha bola publikovaná v roku 2010.
- **The World in 2050 – Quantifying the shift in the global economy** (Svet v roku 2050 – Kvantifikácia posunu v globálnej ekonomike) – 46 stranová správa spracovaná výskumnou organizáciou bankovej inštitúcie HSBC - **HSBC Global Research**. Prezentovaná bola v januári 2011.

O čom globálne prognózy hovoria

Spoločnou charakteristikou globálnych prognóz je to, že hovoria o alternatívnych scenároch budúcnosti. Tieto scenáre zahrňujú vytvorenie určitého spôsobu globálnej civilizácie, podoby globálneho vládnutia, podoby politického usporiadania v globálnom meradle, prechod k ekonomickému modelu udržateľného rozvoja, budúcnosť svetového ekonomického systému, budúcnosť svetového finančného systému, dopady klimatických

zmien, dopady nových konvergujúcich technológií, limity ekonomického rastu, obnovu lokálnej ekonomiky, expanziu človeka do vesmíru atd. Zahrňujú tiež nežiaduce katastrofické scenáre, zahrnujúce deštrukciu ekonomiky, spoločnosti, civilizácie, životného prostredia alebo globálny konflikt, ktoré sú vo viacerých prognózach uvádzané ako scenáre divokých kariet alebo čierne labute.

High-tech metodológia výskumu budúcnosti

Globálne prognózy, ktoré sú vypracovávané v súčasnej dobe využívajú celú škálu prognostických a futurologických metód, metódy a metodológie výskumu budúcnosti, databázy umožňujúce globálne modelovanie alebo systémy kolektívnej inteligencie. Hlavným prístupom spoločným pre väčšinu prognóz je scenárové myslenie, čo znamená, že nosnou časťou týchto prognóz je sada alternatívnych scenárov, ktoré hovoria o možných a podmienených alternatívnych budúcnostiach.

Autori globálnych prognóz, ktoré boli publikované na začiatku prvého desaťročia 21.storočia, využívajú pri ich tvorbe najmä metódu Delphi, globálne modelovanie, systémovú analýzu, systémovú dynamiku, modelovanie a simulácie, megatrendy, meniče hry, divoké karty, čierne labute, alternatívne indikátory, kompozitné indikátory, hry, brainstorming a mnohé ďalšie metódy výskumu budúcnosti. Metodológia výskumu budúcnosti má dnes charakter high-tech spoločenských vied.

Zrod anticipatívneho vládnutia

Ak sa pozrieme na rastúci záujem o prognózovanie v celosvetovom meradle a špeciálne na záujem o globálne prognózy, môžeme povedať, že sme svedkami zrodu anticipatívneho vládnutia. Anticipatívne vládnutie je taký systém vládnutia, ktorý má zabudovanú anticipatívnu zložku, umožňujúcu predvídať krízy a krízové momenty a pripraviť a prispôbiť politiky na ich elimináciu pred ich vznikom a nie až po ich prepuknutí, ako je tomu dnes.

Prechod od súčasného reaktívneho systému tvorby a realizácie politík k anticipatívne vládnutiu bude nepochybne významným medzníkom pri tvorbe politík, ktoré budú umožňovať včas reagovať na prichádzajúce krízy a nerovnováhy, čo nepochybne prispeje

k lepšiemu a menej problematickému fungovaniu ekonomík a spoločnosti po celom svete. Boom globálnych prognóz na začiatku druhého desaťročia 21.storočia a rastúci záujem o tieto prognózy ukazujú na možnosť relatívne rýchleho prechodu na systém anticipatívneho vládnutia v celosvetovom meradle.

Zverejnené na blogu **klinec.blog.sme.sk** 13. decembra 2012,

<http://klinec.blog.sme.sk/c/315974/Boom-globalnych-prognoz-v-rokoch-2010-az-2012.html>